

Стефан Стефанов - „Край до край“

Адиос. Още малко и щях да успея. Без речи за неуспехите ми, без аплодисменти за потъванията ми, без светлини на прожектори за провалите ми, завесата просто ще падне пред лицето ми и най-накрая ще затворя очи и ще си отдъхна. Въздишката се отрони, все едно я бях задържал с години. Имах чувството, че съм чакал този момент прекалено дълго.

Напусках работа, напусках квартирата, напусках София, напусках и България направо. С Ямаеца, Геша и Меги отивахме в Черна гора за лятото и едва ли нещо по-добро можеше да ми се случи. Имахме кеш, имахме планове за изкарване на още пари намясто, имахме планове за тотално разпускане. Единствено нямахме планове за връщане. Просто щяхме да изхарчим всичко до дупка и тогава да му мислим. „По-добре да си изхарчим парите там като хора, а не да ни изтекат между пръстите тука в кочината!“, каза Ямаеца, размахвайки назидателно пръст.

Аз дори не се замислих, когато той ми подхвърли идеята. Пътуването беше по-добрият вариант, защото Ямаеца беше прав. И без това щяхме да ги издумкаме тия пари в София. При това – в много по-натоварваща обстановка. Прекалено много изнервени егоцентрици се бутаме рамо в рамо през цялото време в този град и това създава статично електричество, захранващо едва-едва недоволния празник. Недоволен, защото повечето хора, които познавам, са недоволни по една или друга причина. Празник, защото само айлякът има значение и празникът продължава година след година до побеляване. Работата може да почака.

* * *

Първоначално не знаех дали въобще искам да ходя в Черна гора. Срещата ми с Миле в бара на Пинки оказа съществено значение по този въпрос.

Пиехме вътре вече от няколко часа и бях почнал да губя височина. Миле беше пуснал русолявата си брада още по-дълга, а перчемът сега скриваше част от огромните тъмни очила на лицето му. Беше се подпрял на разнебитения плот и ми говореше тежко-тежко, опрял длан на коляното си.

– Ти си луд, бател! – каза ми той, облизвайки бирената пяна от мустаците си. – Къде сте се помъкнали по тая Черна гора?... Малко ли плажове, малко ли кръчми има тука?... Че то тука само това има въобще!...

– Все ми е тая! – повдигнах рамене аз, докато той се хилеше, оголил зъби. – Нещо ми писна тук. Трябва да се махна за малко.

Забих поглед в надрания, нащърбен плот. „Трябва да се махна за малко.“ Тези думи ги бях чувал и от хора, които никога не се върнаха в България. Все едно отидоха до магазина за малко и не ги видях повече. Не ми беше ясно защо толкова много хора тук имахме такава ужасна нужда просто да се махнем. На всяка цена, въпреки всичко. Това дори не е порив за емиграция, просто за махане. И не защото искаш да отидеш някъде, а защото не искаш да си тук. Може би причината бяха такива типове като Миле. Той всеки момент щеше да превключи на канала, на честота, в която никой друг няма значение. Много хора бяха на тази честота, много хора бяха в стая с огледала, в които виждаха само себе си. Миле въздъхна театрално и постави тежко халбата си на плота.

– Това, което го търсиш, не е там, където отиваш! – той почука с показалец по челото ми.

– Защото е тук, Владо!

* * *

От доста време Миле не ми беше казал нещо толкова адекватно. Понечих да се здрависам с него, когато огромното туловище на Пинки се появи от другата страна на бара. Пинки постави масивните си татуирани ръце на плота и се приведе към нас с думите:

– Миле, дължиш ми десет лева за ония джинове през март!

– През март?! – обърна се с фалшива усмивка към него Миле. – Да, бе!... Сигурен ли си?

– Тефтерът така казва! – кимна заплашително Пинки. – Тефтерът не лъже. Обикновено ти лъжеш.

Миле взе да се бърка небрежно по джобовете и веднага разбрах какво ще стане. Вече беше превключил на канала. Имаше проблемите на средностатистическия човек в дваисет и първи век – беше изконсумирал повече, отколкото може да плати. И той направи същото, което прави средностатистическият човек в дваисет и първи век, направи първото нещо, което му хрумна. Обърна се към мен с мазна усмивка.

Поклатих глава, извадих една десетачка и я сложих на плота. Неусетно главата ми беше натезжала и брадичката ми теглеше към плота. Пинки прибра парите в джоба си, а Миле виновно отпи от бирата си, зяпайки в другата посока. Всички замесени се бяхме примирили, че така върви светът и така ще си върви, докато има кой да плаща.

Запалих си цигара. В цялата страна пушенето на закрито беше забранено, но не и в бара на Пинки, защото мястото и без това бе нелегално. Това беше сигурно най-якото нещо в този бар, защото всичко останало беше смрад, кочина и алкохолизъм. По някакъв начин барът приличаше на цялата държава – хаосът е единствената причина за съществуването му.

* * *

Хвърлих поглед към Миле, който дращеше замислено брадата си. Той ме потупа по рамото.

– Тия десет кинта ще ти ги върна, да знаеш!

Беше все тая. В България постоянно сме назаем или си плащаме масрафите един на друг, иначе няма как да стане. Не изкарваме достатъчно пари, че да се издържаме на собствени разноски. Просто не изкарваш достатъчно, всичко е скъпо, а разходите са много и така, докато придобиеш чувството, че и животът ти е назаем, защото постоянно трябва да го изплащаш.

– Черна гора... – каза Пинки, докато подръпваше дебелията си долна джука. – Откъде пък ви хрумна това?

– Мога да ти върна кинтата и в четвъртък! – продължи Миле.

Тръснах с усилие глава, опитвайки се да фокусирам плота. Беше ми писнало да слушам за пари. Откакто се помня, само броя наум цифри, цифри, цифри. Повече, по-малко, никога точно. Събираш и вадиш, вадиш и събираш. Накрая нищо не излиза. Същото е и с хората в живота ти, същото е и с теб в животите им.

– Тия там са доста зле, нали бях преди пет-шест години! – каза Пинки. – Суперзле са! И въобще не могат да карат!

– Ние все едно можем! – засмя се Миле.

– Е, що, к'во ни е?

Ми нищо. Всичко ни е наред. Затова нямам търпение да се махна оттук. Толкова ми е добре, че ще драсна с двеста, само и само да забравя каква лоботомия ми се случва от почти трийсет години в тази страна. Трийсет години, човече. Чудех се каква е онази лепкава гадост, която виждах в очите на родителите си навремето, когато бях хлапе. Бях сигурен, че вече я има и в моите, и сега разбирах каква е и откъде се е взела.

Веждите ми се спуснаха над очите, докато ядът се катереше нагоре по гърлото ми. В следващия миг юмрукът ми се стовари върху плота. Имах чувството, че разклатих целия свят. Чашите се разтресоха, бира се разля по ръцете на Миле, който подскочи стреснато.

– Не блъскай по плота! – изръмжа заплашително Пинки, присвивайки сърдито дебелиите си устни.

През смръщените си вежди видях, че той ме наблюдава изпод своите също смръщени вежди. Те образуваха едно голямо V на челото. Чело на дългогодишен барман.

– Ето какво ни е бе, Пинки! – извика Миле, удряйки с юмрук плота. – Хората ей така си полудяват! Странски полудя, аз полудявам, всички полудяваме! Можем ли да го спрем? Не! И тогава какво?

– Не ми блъскай по плота!

Изведнъж мускулите ми се отпуснаха и ударих чело в плота. Разтапах се като желе в горещината, сред дима, музиката и гласовете, които изпълваха главата ми. Бутаха се, ритяха се, крещяха вътре, все едно щяха да останат завинаги.

Поемах си дълбоко дъх, едва чувайки собствения си глас. Напоследък имах чувството, че комуникацията между хората е просто размяна на несъществени безсмислици. Едни и същи думи, едни и същи мисли, недовършени в последния момент изречения, прекъснати отдавна отношения, лица, които забравяш на момента, но и с тях въртите отново и отново същите изгъпели смешки. Устните ми прошепнаха без звук: „Нещо спря да е смешно, човече. Вече не е смешно“. Пред очите ми актьорите си сменят имената, актрисите си сменят грима, а сериалът продължава и продължава. В по-новите сезони хипермаимуните продължават да оцеляват сред океана от информация вместо знание, емоция вместо съзнание и секс вместо любов, всичките сюжети от малкия екран. Нищо чудно, че все повече неща напоследък свършват по-скоро като по телевизията, отколкото като в живота, както го помнех. Така не може да се живее. Пот се стичаше от челото ми, от брадичката ми, от веждите ми, от носа ми, между пръстите на ръцете ми. Разтапах се, докато треперех. Един огнен юмрук сякаш се изкачваше от стомаха ми нагоре към гърлото. Облизах трескаво устни. Нямах сили да си вдигна главата.

– Аз ти казвам, че така не може да се живее! – говореше до мен Миле. – Казвам ти, съвсем скоро някой ще откачи, ще влезе с пушка в някой мол или офис и тогава гледай какво става! Може и Странски да е този ненормалник! Виж го само! Леле, как ще се издрайфа! Пинки, виж! Странски ти драйфа на плота!

* * *

На тия години след драйфане се чувствам виновен. Физически се чувствам грохнал като старец, а ментално – тъп като тийнейджър. В такива махмурлийски дни си мислех, че това все някога ще спре, но то не спираше. Нямахше закога да спира, защото въпросът не беше в нуждата от огнена вода. Ставаше въпрос за нуждата от изключване. Просто имах нужда от едно регулярно, задължително изключване от системата, иначе щях да прегоря. Всички, които познавам, се защитаваха от реалността, надрусвайки се по един или друг начин – някои с алкохол, други с наркотици, трети със секс, четвърти със спорт, пети с работа, шести с пари. Както каза Миле, някой от тях, може би аз, ще влезе в някой мол или офис, или направо в парламента с пушка в ръка. И може би няма да сбърка. В тая държава няма невинни, за да живеем от години в разпад. И вече знам, че ако някой твърди обратното, или е глупав, или се храни от разпада.